

MUMTEHİNE 60/9 AYET (3)

(...dünden devam)

İbn 'Abbâs'tan rivayet edildiğine göre 8'nci âyet, Huzâ'a kabilesi hakkındadır. Bunlar Peygamber (s.a.v.) ile, Müslümanlara saldırmamak ve Müslümanlara karşı başkalarına yardım etmemek üzere antlaşma yapmışlardı. Yüce Allah, bu âyetle o kimselere iyi ve güzel davranılmasına müsaade etti. Çoğunluk da İbn Abbâs'ın dediği gibi âyetin, Huzâ'a kabilesi hakkında olduğu görüşündedir. Mücâhid'e göre âyet, Mekke'de bulunan hicret etmemiş Müslümanlar hakkındadır. Kimine göre de kadınlar ve çocuklar hakkındadır. Fakat kanâatimize göre âyet geneldir. Müslümanlara saldırmayan herkes, her topluluk âyetin kapsamına girer.

Hiz. Ebubekir'in kızı Esmâ'dan rivâyet edildiğine göre de bu âyet, kendisi ve müşrik annesiyle ilgili olarak inmiştir: Hiz. Ebubekir, cahiliye devrinde Kuteyle bint 'Abdi'l-'Uzzâ ile evlenmiş, hicretten sonra Müslüman olmayan bu kadını boşanmıştı. Mekke'de kalan bu kadın, Hudeybiye Barışından sonra kızı Esmâ'yı görmek için Medine'ye geldi ve ona hediyeler de getirdi. Esmâ, Peygamber(s.a.v.)e gelip müşrik annesiyle görüşüp görüşmeyeceğini sordu:

— Yâ Resûlâllâh, annem benimle görüşmek için gelmiş, onunla görüşeyim mi? dedi.
Peygamber (s.a.v.):

— Evet, görüş, dedi. Ve *"Allah sizi, din hakkında sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayan kimselere iyilik etmekten, onlara adâletli davranmaktan menetmez..."*

âyeti

indi

(Taberî, Câmi'u'l-beyân: 28/66; İbn Kesîr, Tefsîr: 4/350.)

Her âyetin bir olay üzerine indiğini anlatan bu rivâyetlerden, âyetlerin birbirinden ayrı indiği anlaşılır. Oysa âyetler birbirine bağlıdır ve ifadeden de bireysel olaylardan ziyâde toplum ile ilgili olarak indiği anlaşılmaktadır. Müslümanların, kendilerine saldırmayan gayri müslimlerle, kendilerine saldıran düşmana karşı davranış biçimlerini düzenleyen hükümler getirmektedir. Rivayetlerde belirtilen olaylar, sûrenin inişinden önce vuku bulmuş ve bu çeşitli olaylara cevap olmak üzere bu âyetler birlikte inmiştir. Sûrenin ta başından beri âyetlerin hitâb üslûbu, bütün âyetlerin aynı anda indiğini gösterir. Hitâbedilenler, Mekke'den hicret etmiş olan muhâcirlerdir.

Müslümanların, pek yakında düşmanlarıyla dost olacaklarını müjdeleyen yedinci âyette: Peygamber'in, hazırlığını yapmakta olduğu Mekke seferinin başarısına ve Mekke'nin fethiyle düşmanlıkların giderileceğine, kin ve nefret duygularının eriyeceğine işâret vardır. Hiç kuşkusuz bu müjde, Müslümanlara, yapılacak seferin sonucu hakkında umut ve güven vermiştir.

(devamı yarın..)